

„TÉPJÉTEK LE

A SÖTÉTSÉG BIL'NCSEIT"

Joggal választották e könyv címül ép-pen Martinovics jelszavát. Azok az egyház-ellenes röpiratok, melyeknek gyűjteménye ebben a kötetben megjelent, szerves részét képezik a Martinovics-féle összeesküvés ideológiájának előkészítésének. A francia felvilágosodás eszméin nevelkedve, a francia forradalom hatására született ezek a röpi-
ratok, melyek leleplezik az egyház feudális jellegét, haladásellenes voltát, nemzetellenességét.

Az írások 1790-ből valók és az egyházzal általában a feltörekvő polgárság, a kis-nemesi értelmiség szemszögéből harcolnak. Egyházellenes érveik nagy része azonban még ma sem avult el. Mi is elmondhatjuk Trenckel együtt... „az ország törvényei azt akarják, hogy a tolvajok, a gyilkosok, a gazemberek és a cinkosok megbüntesse-nek. A papság azonban mindezeket a maga védelme alá veszi és számokra azilumokat, menedékhelyeket készít, semmit sem gondolván a külső vagy világi hatalommal és a gonosztevéket mind az idő szerinti, mind az örökkévaló büntetések alól feloldozza”. Mi is elmondhatjuk a „Minek a pap az országgyűlésében” című röpirat szerzőjével együtt, hogy a papok „nem a hazának hasznát, hanem konyhájoknak bőv-ségét zaklatják”.

A röpiratok szerzői világosan látják a papság nemzetellenességének, haladásellenességének anyagi alapját. „Egy püspök-nek van tíz... sőt harmincezer forint jöve-delme is a szegény magyar jobbágy verej-tékéből... És vajjon kicsoda él a maga ügynevezett jussaival szorosabban és na-gyobb érzéketlenséggel, mint a kapzsi és könyörületenszívű pap?”

Az egyházellenes harc bátor írói azonban nem állnak meg a leleplezésnél, hanem egyttal a viszonyok megváltoztatására is agítálnak, programot adnak A program: a papok kiebrudálása az országgyűlésből, egyház és világi hatalom kettéválasztása, a szerzetesrendek feloszlása, a fiatalság nevelésének megtisztítása a papi befolyás-tól. „Vigyétek keresztül!” — így agítal Martinovics — „amint a francia rendek kereszt-
tűlttek, hogy a társadalom irányításából minden pap kizárassék és a jezsuiták, akik csupán névleg vannak eltörölve, de köz-
tünk élnek, az irodalmi működéstől örökre eltiltassanak. Bölcs férfiak! A szabadságnak nemcsak egyes, hanem összes ellenségeit meg kell semmisíteni, hogy mi és polgár-társaink boldogan élhessünk”. (Hungária.)

He.

I. V. Micsurin válogatott tanulmányai

Nagy hiányt pótolat a Hungária könyv-kiadó, amikor először tette hozzáférhetővé az olvasóközönség számára Micsurin munkáit magyar nyelven. Ez a könyv elméleti és gyakorlati szempontból egyformán külön-s jelentőséggel bír.

Micsurin biológiája és az arra támasz-kodó új szovjet biológia a reakciós, burzsoá weissmanista-morganista elméletekkel szem-ben állandó harcban született meg és bizo-nyította be ezen elméletek tarthatatlansá-gát. Micsurin munkáit olvasva, alaposan fel-készülhetünk a fejlődést és a természet át-alakítását tagadó reakciós elméletek elleni harcra. Ez a kérdés különösen azért aktu-ális, mert az imperialista tábor fokozódó agresszivitása és a nálunk is egyre éle-sebbé váló osztályharc a klerikális reak-ciót dühödt támadásra készíti nemcsak gyakorlati, de elméleti téren is. „Természet-

tudományos” cikkeikben (Új ember, Szív-
ujság) az előbb említett elméleteket propa-gálják burkolt formában. Fokozottabb mér-tékben igyekeznek terjeszteni misztikus, tudományellenes, a tudományos megisme-rést tagadó elméleteiket. Tagadják, hogy az ember eredményesen át tudja alakítani a természetet, hogy újat tudunk alkotni.

Micsurin könyve újabb fegyver a ke-zünkben a tudományos világnézet terjesz-tésért vívott harcban. Ő a gyakorlatban bizonyítja be, hogy a természet törvényei-nok ismerete alapján képesek vagyunk olyan növények létrehozására, amilyeneket a természet magától nem produkál. Ilyenek például az Észak Szépe nevű délvidéki Winkler-féle fehércecserepny és korai rózsá-színű Vladimir megyei hibridje, vagy a Másfélfontos Antonovka nevű új almafajta — hogy csak egyet-kettőt említsünk meg a sokszáz új fajta közül.

Jelentős ennek a munkának a megjele-nése mezőgazdasági szempontból is. Egyre több és több Micsurin-kertet létesítenek az országban, amelyekben kikísérletezik a leg-megfelelőbb növény- és gabonafajtákat. Az ő munkájukat megalapozottabbá, eredménye-sebbé teszi az, ha alaposan áttanulmányoz-zák Micsurin munkáját.

A könyv fordítására vonatkozólag azon-ban meg kell jegyezni, hogy bár az eredeti fordítást átdolgozták, a könyv még mindig sokszor nehezen érthető a bonyolult, át nem dolgozott mondat szerkezetek miatt. A sűrű előforduló sajtóhibák is erősen za-varják az olvasást. Ezekért a hibákért a kiadót komoly felelősség terheli.

(Hungária.)

N-J Gy.

A magyar parasztháborúk 1437—1514

A magyar parasztháborúk népünk törté-telmének nagy haladó hagyományai közé tartoznak, Budai Nagy Antal és Dózsa Györgyöt, a magyar feudalizmuson belül dúló osztályharc első fegyveres, paraszti vezetőit méltán tekintjük elődeinknek. Az 1437-es és 1514-es parasztháborúk meg-ismerése éppen ezért nemcsak szakembe-rek, történészek számára érdekes, hanem mindenki számára, aki meg akar ismer-kedni ezekkel a haladó hagyományokkal.

A kötet a parasztháborúkra vonatkozó forrásmunkákat közli, a 15. és 16. század történetíróinak és krónikásainak a paraszt-mozgalmakra vonatkozó részleteit, megjegy-zéseit. Ezek a krónikások nagy részben maguk is átélték az általuk leírt eseménye-
ket vagy ezeknek közvetlen következmé-nyeit. Így, bár a szerzők, az egy Szerémi György kivételével, mind az uralkodóosz-tály különböző rétegeihez tartoznak, mégis képet tudunk nyerni azokról az okokról, melyek a parasztfelkeléseket előidézték: a jobbágyság rohamos elnyomódásáról, el-szegényedéséről. Ugyanigy (különböző szem-pontokból) megvilágítva nyernük képet a parasztháborúk lefolyásáról, Dózsa hősies alakjáról, a középrétegek árulásáról. Végül mindegyik író lefesti (több-kevesebb erővel) azt a borzalmas irtóhadjáratot, melyet a nemesek a levert parasztok ellen vezettek. Ezeket a részleteket leghitelesebben a pol-gári rétegekhöz húzó írók mutatják be, pl. Taurinus „Stauromachia”-jában, melyből a között szemelvények irodalmilag is értékes alkotások. A gyűjtemény anyagát a paraszt-
ok és nemesek között kötött szövözött egyességek és a jobbágyságra vonatkozó törvények egészítik ki.

A között anyag helyes megértéséhez és feldolgozásához Székely György bevezető tanulmánya, mely a parasztháborúk marxista elemzését adja, nyújt nagy segítséget. (Hungária.)

He.